

T.C.
BAŞBAKANLIK
AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ
Sosyal, Bölgesel ve Yenilikçi Politikalar Başkanlığı

AVRUPA KOMİSYONUNUN EKONOMİK ve SOSYAL UYUM ÜZERİNE

6. İLERLEME RAPORU (25.06.2009, COM(2009) 295)

Yaratıcı ve Yenilikçi Bölgeler

ÖZET

Bu rapor, Avrupa Birliği şu anki ekonomik krizden daha güçlü ve daha hızlı bir şekilde çıkartabilecek “yaratıcılık” ve “yenilikçilik” üzerine odaklanmıştır.

Bölgelerin kendi yenilikçi sistemlerini oluşturmaları ve teknolojiyi daha etkin kullanabilmeleri yerel düzeyde bilgi büyük önem taşıdığından bu iki kavramın bölgesel yansımaları raporun merkezini oluşturmaktadır.

Raporun temel amacı, hem gelişmiş hem de az gelişmiş bölgelerde yaratıcılık ve yeniliği arttıran faktörleri göstermektir. Raporda, teknolojik yeniliklerin yanı sıra sosyal, kültürel ve sanatsal gibi teknolojik olmayan yeniliklerden de bahsedilmektedir.

Ayrıca bu rapor, Komisyonun 6.10.2008 tarihinde yayımladığı Bölgesel Uyum Üzerine Yeşil Rapor (Green Paper on Territorial Cohesion COM(2008) 616)’a ilişkin tartışmaların bir sentezi niteliğindedir.

Raporda *yaratıcılık* yeni ve kullanılabilir bir fikir üretme, *yenilikçilik* ise bu yeni fikri hayata geçirme anlamında kullanılmaktadır. Bu kavramların bölgesel boyutu ise fikrin bölgede yeni ve kullanılabilir olmasıdır. Bu çerçevede hem bilgi sınırını zorlayan hem de bölgelerin bu sınıra yaklaşmalarını sağlayacak bir analiz yapılmaktadır.

Rapora göre; yaratıcılık çoğu zaman insanlar arasındaki etkileşimle ortaya çıkar. Bu yüzden yaratıcılığı teşvik etmek isteyen bölgeler, 1) kendi yerel yeteneklerini değerlendirmeliler, 2) dışarıdaki yetenekleri kendi bünyelerine çekmeliler ve 3) farklılığa karşı hoşgörülü olmalılar.

Birinci olarak, yerel düzeydeki yeteneklerin ortaya çıkması eğitime bağlıdır. Uyum bölgeleri ile geçiş bölgeleri ve gelişmiş bölgeler arasında eğitim düzeyi ve insanların hayat boyu eğitim programlarına katılımları arasında büyük fark vardır. İkincisi, yaratıcı fikirlerin ortaya çıkması için bölgelerin dışarıdan (çoğu zaman ülke dışından) yetenekli insanları çekmesi gerekir. AB genelinde yabancı bir ülkede doğmuş üniversite mezunu oranı bölgeler arasında değişse de ortalama olarak %2 iken, ABD’de bu oran %6’dır. AB genelinde, ABD ortalamasını sadece sekiz bölge tutturabilmektedir. Son olarak, farklı hayat tarzlarına olan hoşgörü hem yetenekli insanların bölgeye çekilmesine hem de yaratıcılığın gelişeceği bir ortamın doğmasına yol açar. AB üye ülkelerinde, yabancı ülkelere doğup o ülkeye göç etmiş vatandaşlar arasındaki işsizlik o ülke doğumlu vatandaşlar arasındaki işsizlikten iki, bazen de üç kat fazladır. Bunun nedeni göçmenlerin dil sorunları ve düşük eğitim seviyelerinin yanı sıra maruz kaldıkları ayrımcılıktır.

Yapılan araştırmalar AB'nin yenilikçilik konusunda ABD'nin gerisinde olduğunu göstermektedir; ancak aradaki fark kapanmaktadır. AB'deki pek çok bölge son yıllarda verimliliklerinde artış yaşamışlardır. En yüksek verimlilik artışı Doğu Avrupa ülkelerinde görölmüştür. 2000 yılından beri sanayide ve hizmet sektöründe verimlilik uyum bölgelerinde %2 artmıştır, bu oran gelişmiş bölgelerdeki artışın iki katıdır. Bu yüksek oran uyum bölgeleriyle gelişmiş bölgeler arasındaki kişi başına düşen gelir seviyesindeki farkın azalmasının temel nedenidir.

Yeni fikirlerin hayata geçmesinin en önemli yollarından birisi yeni firmaların kurulmasıdır. Dünya Bankası yaptığı bir araştırmayla ülkelerde yeni bir firma kurma prosedürlerini karşılaştırmış ve 100 ülkede firma kurmanın Almanya, Avusturya, Yunanistan, İspanya ve Portekiz'de firma kurmaktan daha kolay olduğu sonucuna varmıştır. Sadece İrlanda ve İngiltere firma kurma ve yeni bir işe başlama kolaylığı listesinde ilk ona girebilmiştir.

Girişimciliği desteklemenin başka bir yolu da bunu özellikle genç işsizliğinin yüksek olduğu yerlerde bir kariyer seçeneği olarak teşvik etmektir.

Piyasada faaliyet gösteren firmalar ise, Ar&Ge, teknoloji adaptasyonu, teknolojik olmayan yenilikçilik, var olan bilginin yeni yollarla kullanılması gibi yöntemle aracılığıyla yenilik yoluna giderler. AB içinde yapılan Ar&Ge yatırımları oranı sektörlere ve bölgelere göre değişmektedir. Ar&Ge harcamalarının %30'u sadece on bölgede yapılmaktadır. Toplamda AB, ABD'ye kıyasla Ar&Ge'ye çok daha yatırım yapmaktadır.

Sonuç olarak, mali kriz yaratıcılık ve yenilikçiliğin önemini bölgeler için daha da arttırmıştır. Uyum bölgeleri, yabancı yatırımlar ve verimlilik artışında gelişmiş bölgelerin önüne geçmiştir. Bu bölgeler eğitim düzeyini ve eğitime katılım oranını arttırarak turistleri ve başka ülkelere yerleşmiş kendi yurttaşlarını çekmelidir. Geçiş bölgeleri ise verimlilik ve istihdam gibi pek çok göstergede gelişmiş bölgelerin gerisinde kalmışlardır. Bu bölgeler piyasa koşullarını iyileştirerek Ar&Ge'ye ve eğitime daha fazla yatırım yapmalıdırlar. Gelişmiş bölgeler ise başka ülke doğumlu çalışanlarından en yüksek faydayı sağlamaya çalışmalı ve yenilikçiliğe yatırım yapmalıdırlar. Ayrıca tüm bölgeler yaratıcılığı ve yenilikçiliği desteklemek için farklı hayat tarzlarına saygı duymalı ve kültürler arası diyaloga açık olmalıdırlar.

Raporun ikinci bölümünde Komisyonun 2008 yılında Uyum Politikası üzerine yayınladığı Yeşil Rapora ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde farklı katılımcılardan gelen tepkiler yer verilmektedir. Gelen tepkiler ışığında yapılan senteze göre; uyum politikasının amacı "tüm alan/bölgelerin kendi bölgesel özellikleri/kaynakları göz önüne alınarak uyumlu ve sürdürülebilir gelişiminin teşvik edilmesi" olarak tanımlanmıştır.

Birçok katılımcı, uyum politikasının entegre bir yaklaşımla "çok düzlemli yönetim" ve "ortaklık" prensipleri göz önüne alınarak değerlendirilmesi gerektiğini savunmaktadırlar. Farklı seviyelerdeki kamu politikaları konunun bölgesel uyum açısından yansımaları düşünölerek oluşturulmalıdır; bu da sinerjiyi ve etkinliği arttıracaktır. Bölgeler arası işbirliği Avrupa entegrasyonunun laboratuvarı olarak görölmektedir. Pek çok katılımcı, bölgesel ve ulusal stratejilerin, regölasyonların ve fonların tüm ulus ötesi bölgeler lehine işbirliği içinde yürütölmesi gerektiğini vurgulamaktadırlar. Bunun en güzel örneği Baltık Denizi Stratejisi'dir.